

Kärsimys ja kunnia

☆☆☆☆☆

Pedro Almodóvarin uusi elokuva kertoo ikääntyvästä elokuvaohjaaja Salvador Mallost (Antonio Banderas), joka elää arvotaiteen ja kauniiden esineiden keskellä kärsien lisääntyvistä kehon kremoista, masennuksesta ja niiden aiheuttamasta työkyvyttömyydestä.

Mielen mullistuksia aiheuttavat myös kummittelevat muistot kuolleesta äidistä (**Penélope Cruz**) ja halu saada järjestykseen joitakin omassa elämässä päättämättä jääneitä langan pätkiä. Yksi loikka menneisyyteen uhkaa tuottaa sivutuotteenaan heroiiniriippuvuuden, toinen herättelee henkiin vanhan rakkauden ja kolmas paikallistaa seksuaalisen halun synnyinhetken.

Ilmeisestä omakohtaisuudesta huolimatta elokuva on kaikkea muuta kuin jalustalle nostetun taiteilijaegon kärsimyspatsastelusta. Ennemmin se on puhutteleva tutkielma siitä, mistä autofiktion motiiveissa, jännitteissä ja torjunnassa on kyse. Elokuvan kaari täydellistyy sen viimeisessä kuvassa, joka sulkee monikerroksisen minäkarusellin itseironisesti ja tunteikkaan tarkasti.

Kärsimys ja kunnia osoittaa myös, miten taiteenlajina elokuvassa ei koskaan ole kyse vain tarinasta, vaan oleellisesti siitä, miten tarina kerrotaan kontrasteilla, rajauksilla, kuvien rytmillä ja taitavalla näyttelijätyöllä.

3.9.2019 *Tuomas Rantanen* (<https://voima.fi>)

Kaikki itsestäni – Pedro Almodóvar paljastaa tunteitaan upeassa taiteilijatarinassa Kärsimys ja kunnia

☆☆☆☆☆

Syötävän kauniit kuvat, hehkuvat värit ja tanssivan helposti keinuva tarinankerronta; kaikki tutut Almodóvar-ihanuudet ovat läsnä elokuvassa vanhenevan ohjaajan kasvusta katoavaisuuteen.

Pedro Almodóvarin 21. elokuvan *Kärsimyksen ja kunnian* päähenkilö on madridilainen Salvador Mallo, (Antonio Banderas) homoseksuaali elokuvaohjaaja, jolta ei ole tullut uutta elokuvaa vuosikausiin, mutta jolle on kertynyt varallisuutta niin, että taiteilija voi asua viihdykkeeksi keräilemiensä taideteosten keskellä mukavasti.

Hänen aikansa kuluu murjottaessa monien vanhenemiseen liittyvien kremppojen kanssa; on pään- ja selkäsärkyä ja vaivaa jos jonkinlaista, niistä vakavimmalta vaikuttaa taipumus saada tukehduttavia yskänkohtauksia nieleksiessä. Pientä masennustakin on. Se näyttäisi olevan yhteydessä ohjaajaa vaivaavaan taiteelliseen ummetukseen. Uutta elokuvaa ei synny, eikä luovuuden roihu leimahda.

Kärsimys ja kunnia -elokuvan kohdalla julkisuus on hanakasti tarttunut elokuvan oletettuun omaelämäkerrallisuuteen, mutta se ei ole sataprosenttista.

Oikeampaa olisi sanoa, että tehdessään teoksen elokuvataiteilijan elämästä Almodóvar käyttää aineistonaan sitä ohjaajaa, jonka parhaiten tuntee, eli itseään. Siinä hän leikittelee ja flirttailee juuri

niin paljon kuin pilailija-Pedrolla on tapana. Pääosanesittäjä Antonio Banderas on saanut sonnustautua muutamiiin ohjaajansa vaatteisiinkin ja antaa kammata hiuksensa villisti joka suuntaan sojottavaksi kuontaloksi.

Elokuvaohjaajan asunto on studioon rakennettu toisinto Almodóvarin omasta asunnosta, jossa näkyvät taideteokset kuuluvat Almodóvarille itselleen.

Kaikkea tätä voisi pitää turhan pitkälle menneenä metodinäyttelemisenä, ellei itse elokuva olisi niin loisteliaa taideteos vanhenemisesta, muistista ja taiteilijaksi kasvamisesta.

Menneisyys ottaa yhteyttä Salvadoriin monella tapaa. Madridilainen elokuvateatteri on järjestämässä juhlanäytöstä hänen 30 vuoden takaisesta restauroidusta Sabor-elokuvastaan. Teatteri on pyytänyt Salvadoria osallistumaan näytöksen jälkeiseen keskusteluun yleisön ja elokuvan miespääosan esittäneen näyttelijän, Alberto Crespon (**Asier Exteandia**) kanssa. Salvadorin vastustus herää välittömästi, koska hän oli elokuvaa tehdessään riitaantunut Alberton kanssa. Näyttelijä oli liian heroiinipölyssä näytelläkseen rooliaan ohjaajan haluamalla tavalla.

Elokuvaohjaajan asunto on studioon rakennettu toisinto Almodóvarin omasta asunnosta, jossa näkyvät taideteokset kuuluvat Almodóvarille itselleen.

Tietenkin miesten on tavattava, puhuttava ja muisteltava, sovittava ja riitaannuttava uudestaan. Heidän tavatessaan Alberto tulee tarjonneeksi heroiinia Salvadorillekin. Huumeen vaikutuksen alaisena hänen mielentilansa muuttuu ja hän löytää yhteyden lapsuusmuistoihinsa. Salvador alkaa tuntea olonsa muutenkin paremmaksi, koska huumautuneena hän luultavasti unohtaa selkäsärkynsä edes hetkeksi.

Kerronnaltaan elokuva on muistojen, tunteiden, rakastettujen ja elämän käännekohtien vaivattomasti soljuvaa virtaa. Elokuva on kuin Almodóvar-Salvadorin elokuvallista tajunnanvirtaa tai monologia, joka on hengästyttävän kaunista katseltavaa.

Uutuudesta puuttuu varsinaisen ison draaman vauhti. Nyt Almodóvar ei tee villiä, rienaavaa melodraamaa, vaan tyylikkään rauhallista elegiaa.

Elokuva puhuu ja paljastaa paljon vanhenevan elokuvaohjaajan heikkoudentunteista. Salvador ei ole Pedro, vaan vain elokuvataiteilijan kuva, ja ollakseen täysi myös epävarmuudentunteiden on kuuluttava kuvaan.

Almodóvar harjoittaa edelleen mestarillista kykyään kertoa tarinaa takaumilla, muistoilla ja eri aikatasoilla.

Elokuvaa katselee kuin ammattinsa osaavan muusikon tai taiteilijan esitystä ilman että varsinaista- uutta tarvitsekaan tulla esiin. Taiteilijan taito vie mennessään niin hyvin. Katsomossa voi rentoutua ja antaa tarinan viedä. Ohjaajansa lisäksi elokuva kuuluu myös päänäyttelijälleen Antonio Banderasille, jota ei olisi voinut uskoakaan niin hienovaraiseksi näyttelijäksi kuin hän tässä elokuvassa on.

Kärsimys ja kunnia on elokuva elokuvataiteesta ja vanhenemisesta siten, että kyse on ajan vaikutuksesta taiteilijapäähenkilöön. Salvadorin nykyisyyden juonteita yhdistävät muistot äidistä. Ja koska äiti on ihana, häntä esittää tietenkin **Penélope Cruz**.

30.8.2019 *Antti Selkokari* (<https://kulttuuritoimitus.fi>)